

Interview

"EEN GOEDE VOEDINGSTOESTAND IS VOOR ELKE ZIEKENHUISPATIËNT VAN BELANG"

Belangrijk voor een voorspoedige wondgenezing is natuurlijk een optimale medische behandelingsmethode. Wil de medische verzorging het gewenste effect sorteren dan zal men moeten streven naar de beste morele en mentale conditie van de patiënt. Zoveel mogelijk persoonlijke aandacht is voor het eerste noodzakelijk en voor het verbeteren van de lichamelijke gesteldheid is de kennis van een diëtist nodig.

In een wondbehandelingsteam heeft een diëtist dan ook een duidelijke taak.

Mevrouw X is als diëtist werkzaam in het Groot-Ziekengasthuis in 's Hertogenbosch en als zodanig betrokken bij wondgenezing.

Gedetailleerd beschrijft zij haar manier van werken.

Wondgenezing en het optimale dieet

Evenals de verschillende typen wonden verschillende behandelingsmethoden vereisen, zal ook de diëtist afhankelijk van de typen wonden een dieet samenstellen.

Op brandwonden, wonden door mechanisch letsel, decubitus en post operatieve wonden zal nu dieet technisch worden ingegaan.

Brandwonden:

Bij brandwonden is er een beschadiging van de huid opgetreden, waardoor functies van de huid in meer of mindere mate wegvallen. Dit heeft ingrijpende consequenties. Tijdens de behandeling wordt daarom aandacht besteed aan:

- Vochtverlies.

De eerste 24 uur wordt het vocht vnl. via het infuus toegediend. Men dient in deze periode niet direct te gaan drinken i.v.m. oedeem en beschadiging van maag en/of slokdarm door vlammen en roet. Na 24 uur wordt het drinken opgevoerd, en de 3^e dag wordt de zorg voor aanvulling van energie en eiwit belangrijk. De energiebehoefte is sterk verhoogd door verschillende oorzaken, waardoor de verdamping erg groot is.

- Energie.

T.g.v. de stress situatie is de stofwisseling sterk verhoogd. De voeding dient energierijk te zijn afhankelijk van het gewicht en het percentage verbrand oppervlak.

- Eiwit.

De aanmaak van eiwit kost veel energie. Indien de patiënt ook nog koorts heeft, wordt de energiebehoefte nog groter (1½ tot 2 g eiwit per kg lichaamsgewicht). Tevens is de behoefte aan eiwit verhoogd. Vanuit de brandwonden (bij meer dan 10%) treedt door beschadiging van de weefsels en de vaatwanden een sterk verlies van vocht en eiwitten op. De voeding zal ook om deze reden meer eiwitten moeten bevatten.

Manieren waarop voeding voor patiënten met brandwonden kan worden gegeven:

- Normale voeding per os:
Normale voeding met voldoende melk en melkproducten, b.v. in de vorm van chocomelk of milkshakes.
- Extra bijvoeding per os:
Normale voeding met eiwit en energieverrijkte dranken, b.v. in de vorm van Fortimel, Nutridrink of milkshakes.
- Per sonde:
Bijvoorbeeld wanneer de slokdarm en/of maag door vlammen of roet beschadigd zijn.
- Parenteraal:
Bijvoorbeeld intraveneuze voeding (suproclaviculair).

Samenvattend: Men dient de patiënt te laten eten waar hij/zij zin in heeft, mits de hoeveelheid energie en eiwit de behoefte dekken.

Wonden door mechanisch letsel:

Na operaties, bij verwondingen, ontstekingen, treedt een verhoogde energetische behoefte op. Een goede eiwitvoorziening is bij deze patiënten essentieel. Eiwitten zijn met name bouwstof voor bloed (serumeiwitten, haemoglobine en immuueiwitten) en weefsels (o.a. spierweefsels). Een suboptimale eiwitvoorziening in de herstelperiode kan verminderde wondgenezing en verhoogde infectiekansen tot gevolg hebben. Uiteraard is door de verhoogde ruststofwisseling ook meer energie nodig. Wanneer er voldoende energie en eiwitten worden gebruikt, zal meestal in de behoefte aan nutriënten (vitaminen en mineralen) worden voorzien. Bij verwondingen zal men echter extra aandacht moeten besteden aan met name vitamine C en vitamine A. Vitamine C is betrokken bij de eiwitstofwisseling, vorming van collageen en de vorming van haemoglobine. Bij wondgenezing zal een gebrek aan vitamine C, de bindweefselvorming vertragen en een slecht litteken veroorzaken. Vitamine C wordt met name geleverd door: fruit, groenten en aardappelen. Vitamine A speelt een rol bij de vorming van epitheelweefsel. Een suboptimale vitamine A voorziening kan leiden tot verhoogde infectiekansen. Vitamine A wordt geleverd door:

- kunstmatig: margarine, halvarine
- natuurlijk: melk(vet), boter, kaas, eidooier

Decubitus:

T.a.v. decubitus gelden dezelfde adviezen als onder ad. 2 genoemde. Het is echter zeer belangrijk om decubitus te vermijden. Dit kan door de patiënt in een goede voedingstoestand te houden. Over het algemeen blijkt dit laatste een groot probleem te zijn in de ziekenhuizen. Patiënten hebben veelal een verminderde eetlust of missen door onderzoeken hun maaltijden. We proberen de patiënten dan ook zo volwaardig en zoveel mogelijk overeenkomstig de behoeften te laten eten. Dat neemt niet weg dat patiënten met een slechte weerstand of slechte conditie, een verhoogde kans op decubitus houden.

Post operatieve wonden:

Ook t.a.v. de post operatieve patiënt, gelden de adviezen zoals onder ad. 2. Het is dan ook noodzakelijk dat de patiënten (afhankelijk van de locatie van de operatie) niet te lang een vloeibare voeding blijven gebruiken. Zodra de patiënt mag en kan overgaan op gezonde voeding, zal dit ook moeten gebeuren. Dit komt de wondgenezing en de weerstand van de patiënt ten goede.

Samenvattend:

Een goede voedingstoestand is voor **elke** ziekenhuispatiënt van belang met het oog op een spoedig herstel en voorkomen van complicaties tijdens de behandeling. Met name patiënten met de hierboven behandelde wonden, dienen extra aandacht te krijgen wat hun voeding betreft.

Bijlage

Voorbeeld berekening van een goed en slecht etende patiënt. In dit geval een man van 20 tot 35 jaar met een lichaamsgewicht van 80 kg:

Goed etende patiënt: 8 sneden bruin brood
 6 kleine aardappelen
 1 portie groente
 1 schaalpje vla
 1 portie fruit
 3 bekertjes melk
 4 porties vleeswaren
 4 porties kaas
 koffiemelk (3 x)
 1/2 ei (3 x per week)
 2 koekjes

Deze voeding bevat ongeveer 110 g eiwit.

Slecht etende patiënt: 35 g vlees
 50 g aardappelen
 150 g groenten
 1 klein schaalpje vla
 3 pakjes Fortimel

Deze voeding bevat ongeveer 110 g eiwit.

Afd. diëtik + stagiaires
 Groot Ziekengasthuis
 's-Hertogenbosch